

3. Nominální a reálná konvergence ČR k evropské hospodářské a měnové unii

Česká republika podle výsledků za rok 2004 a aktuálně analyzovaného období (duben 2004 až březen 2005) plní jako jediná ze čtveřice ČR, Maďarsko, Polsko a Slovensko tři ze čtyř kritérií Maastrichtské smlouvy posuzující nominální ekonomickou konvergenci směrem k hospodářské a měnové unii v Evropě. Kromě zatím křehkého úspěchu ve fiskální oblasti má ČR vysoký stupeň stability cen a relativní stálost konvergence podle úrovně dlouhodobých úrokových sazeb. Plnění čtvrtého kritéria nominální konvergence, kritéria měnové stability, lze formálně posoudit teprve po vstupu ČR do systému ERM II, po stanovení centrální parity kurzu CZK/EUR. Zatím je kolísavost směnného kurzu koruny k euru podle odchylky od průměrného devizového kurzu výrazně nižší než standardní pásmo účasti v ERM II, ale vyšší než úzké pásmo rozhodné pro plnění kritéria.

Důraz na plnění maastrichtských kritérií přinesl sice dlouhodobě lepší výsledky v nominální konvergenci ČR oproti ostatním středoevropským zemím, nikoli však v konvergenci reálné. Podle analýzy v této kapitole se ve srovnání s nimi vyvíjela ekonomika ČR v letech 1997 až 2004 nejméně - průměrné roční tempo růstu bylo nižší i oproti EU-15. Relativní úroveň HDP na obyvatele k průměru EU-25 v letech 1997 až 2000 dokonce klesala. Podstatně menší zlepšení oproti středoevropským ekonomikám vstoupivším do EU zaznamenala ČR také v hodinové produktivitě práce a v produktivitě na zaměstnance. Relativně rychlejší je sblížování cenových hladin.

3.1. Nominální konvergence

Kritérium cenové stability

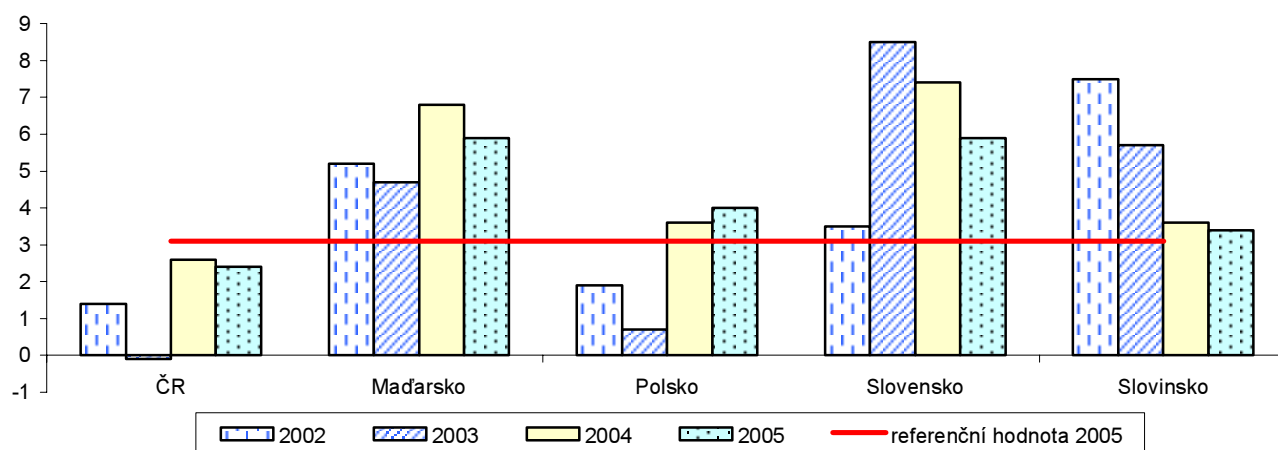
- **Maastrichtská kritéria nominální konvergence v cenové oblasti** Článek 121, odst. 1 Maastrichtské smlouvy chápe pod cenovou stabilitou takovou úroveň míry inflace, která se blíží míře inflace tří členských zemí EU dosahujícím v tomto indikátoru nejlepších výsledků¹. Míra inflace je pro účely tohoto kritéria měřena harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HICP) srovnávajícím průměrnou cenovou úroveň posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců.
- **Kritérium cenové stability plní ČR dlouhodobě – zhruba polovina zemí stojících mimo EMU má s plněním potíže** Česká republika dosáhla v letech 2002 až 2005 podle HICP cenových přírůstků, které měly ještě značnou rezervu oproti referenční hodnotě vypočtené podle konvergenčního kritéria. Ve sledovaném období, za něj jsou dostupná poslední data s ohledem na zpracování této analýzy, dosáhla míra inflace úrovně 2,4 %, což bylo pod referenční hodnotou vypočtenou podle maastrichtských pravidel - ta v období duben 2004 až březen 2005 dosahovala 3,7 % (nevážený aritmetický průměr tří zemí s nejnižší inflací - Dánsko, Finsko a Švédsko - zvýšený o 1,5 p.b.)

Konvergenční kritéria neplnilo Maďarsko, Polsko a Slovensko, dále pak Estonsko a Lotyšsko. Průměr za země EU-25 činil 2,2 %, za EU-15 pak 2 % a za celou EU 2,1 % (tento indikátor však není pro plnění konvergenčních kritérií relevantní).
- **Koncem roku 2004 neplnilo kritérium cenové stability 6 z 11 evropských zemí, které dosud nepřijaly společnou měnu** Také z propočtu pro konec roku 2004 plyne, že oproti referenční hodnotě 3,1 % dosahovala ČR míry inflace 2,6 %. Konvergenční kritérium tedy splnila. Podmínky Maastrichtské dohody pokud jde o cenovou stabilitu však nesplňovaly všechny ostatní středoevropské přistoupivší země a Slovensko, dále pak Lotyšsko a také Lucembursko. Na hranici referenční hodnoty pro cenovou stabilitu se koncem roku 2004 ocitlo Španělsko. Největší potíže s plněním tohoto kritéria mělo Slovensko (7,4 %) a Maďarsko (6,8 %). Většina z 11 zemí EU, které dosud nezavedly společnou měnu, měla koncem roku problém s dodržением kritéria cenové stability. Splnila ho naopak ČR, Kypr, Litva, Malta a Švédsko. Průměr za země EU-25 činil 2,1 %, za EU-15 2 % a za celou EU 2 %.

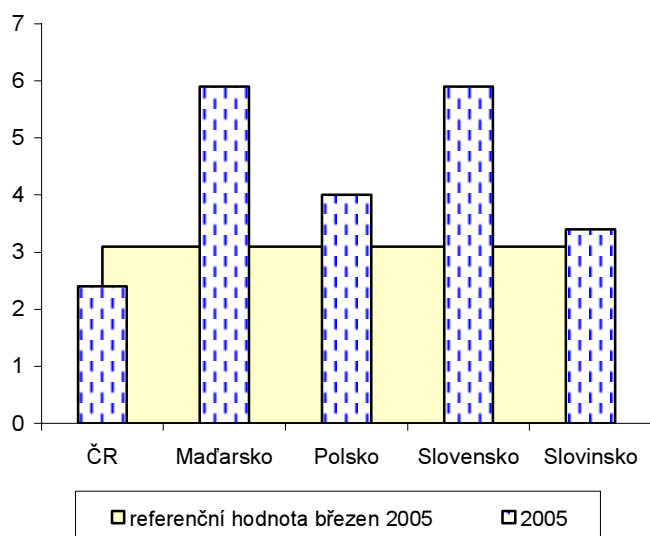
¹ Země musí udržovat dlouhodobě cenovou stabilitu a takovou průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, která nepřekračuje o více než 1,5 p. b. míru inflace třech členských států dosahujících nejlepších výsledků.

Poznámka: Pramenem veškerých dat u grafů této kapitoly jsou databáze Eurostat a vlastní propočty.

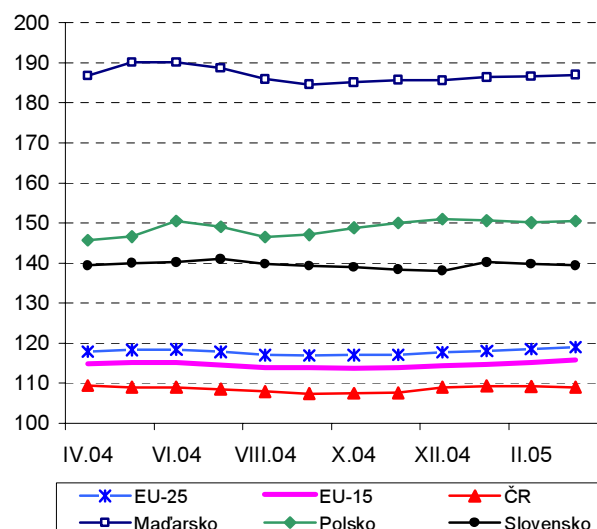
Graf č. 2 Cenová stabilita podle konvergenčního kritéria maastrichtské smlouvy – míra inflace
(HICP, procentní změna – 12M průměr; referenční hodnota 2005)

Graf č. 3 Nominální konvergence – míra inflace vybraných zemí (HICP březen 2005, v %)

Graf č. 4 Míra inflace v položce Potraviny (HICP, 1996=100)

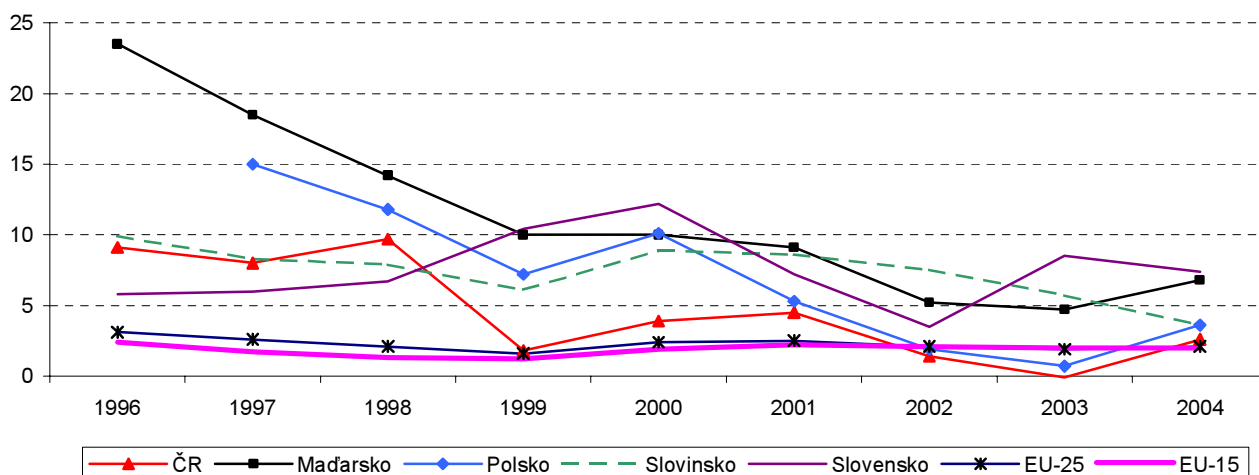

- Proti roku 1996 stouply v ČR ceny podle HICP o 37,2 %, nejmaleji ze všech zemí střední Evropy vstupujících do EU**

Také v dlouhodobém horizontu si udržuje Česká republika nízkou míru inflace. Harmonizovaný index spotřebitelských cen z března 2005 ukazuje proti roku 1996 růst o 37,2 %, což je nejnižší přírůstek cen ve srovnání se všemi ostatními střeoevropskými zeměmi, které v květnu 2004 vstoupily do EU. V Maďarsku vzrostly ceny proti roku 1996 o 115,4 %, na Slovensku o 84,6 %, ve Slovinsku o 76,1 % a v Polsku o 72,3 %. Nižší přírůstek cen měla z nově přistoupivších zemí pouze Litva, Kypr a Malta.

I přes lepší výsledek, než kterého dosáhla v krocení inflace většina přistoupivších zemí, byl cenový růst v České republice vyšší než v Evropské unii. V EU-25 stouply ceny od roku 1996 o 20,5 % a ve starých členských zemích EU o 16,9 %. Celkově v EU stouply ceny o 17 %, což představuje průměrnou roční změnu harmonizovaného indexu o 2,1 %. V ČR naproti tomu činila průměrná roční změna HICP 4,4 %. Ovšem v Maďarsku stoupaly ceny ročně v průměru o 14,4 %.

Graf č. 5 Harmonizovaný index spotřebitelských cen – průměrná meziroční změna (v %)

• **Nízkou míru inflace vykazuje ČR především v položce Potraviny**

Ceny potravin stojí mimo dosah měnové politiky. V ČR stoupla cenová hladina u potravin podle harmonizovaného indexu z března 2005 proti roku 1996 pouze o 9,1 %. Jde o nejnižší růst ze sledovaných zemí, a také nižší přírůstek, než vykazuje průměr za země EU-25 (+19 %) či staré členské země EU (+15,8 %). Obrovský růst cen potravin vykazuje Maďarsko, kde se cenová hladina zvýšila proti roku 1996 o plných 87 %, což je téměř desetinásobné zvýšení proti přírůstkům v České republice. Výrazně vyšší jsou i růsty cen potravin v Polsku a na Slovensku (o 50,5 %, resp. 39,4 %). Cenová hladina potravin ve Slovinsku stoupla za uvedené období o 60,6 %. Nižší růst cen potravin zaznamenalo za posledních zhruba osm let ze zemí EU pouze Německo (6,6 %) a Litva (4,4 %). Přibližně stejně jako v ČR vzrostly za uvedené období ceny potravin ve Velké Británii.

Kritérium fiskální stability

Deficit veřejných rozpočtů

• **Česká republika překvapivě splnila limit kritéria fiskální stability za rok 2004 ...**

Česká republika snížila v roce 2004 výrazně deficit svých veřejných rozpočtů. Splnila tak pro daný rok fakticky poslední z maastrichtských kritérií nominální konvergence, které ukládá členským zemím EU dodržet předepsaný limit. Podle Paktu růstu a stability nesmí deficit veřejných rozpočtů² dané země za běžné ekonomické situace převýšit hranici 3 % HDP považovanou za ochranu stability veřejných rozpočtů.

Nejen ČR, ale i eurozóna zaznamenaly v roce 2004 mírné zlepšení výše svých rozpočtových deficitů v porovnání k výkonu ekonomiky. Nejvýraznějšího zlepšení dosáhla právě Česká republika. Jak je patrné z grafu č. 6, slovenský schodek činil 3,3 %, maďarský 4,5 % a polský 4,8 %. Deficit Slovinska činil v roce 2004 jen 1,9 % HDP.

• **... díky nižšímu vykázanému schodku státního rozpočtu, převodu nevyčerpaných peněz do rezerv a překlasifikování garancí**

V roce 2003 činil podle Eurostatu deficit veřejných rozpočtů ČR vysokých 11,7 % HDP. Za výrazně lepším výsledkem roku 2004 v porovnání s rokem 2003 stálo několik faktorů - především však snížení deficitu centrální vlády, tedy státního rozpočtu a mimorozpočtových fondů:

- do nižšího deficitu počítaného podle metodiky ESA 95 se v roce 2004 promítl především fakt, že vykázaný schodek státního rozpočtu dosáhl 93,5 mld. korun a byl tak o 21,4 mld. korun nižší, než předpokládal návrh státního rozpočtu;

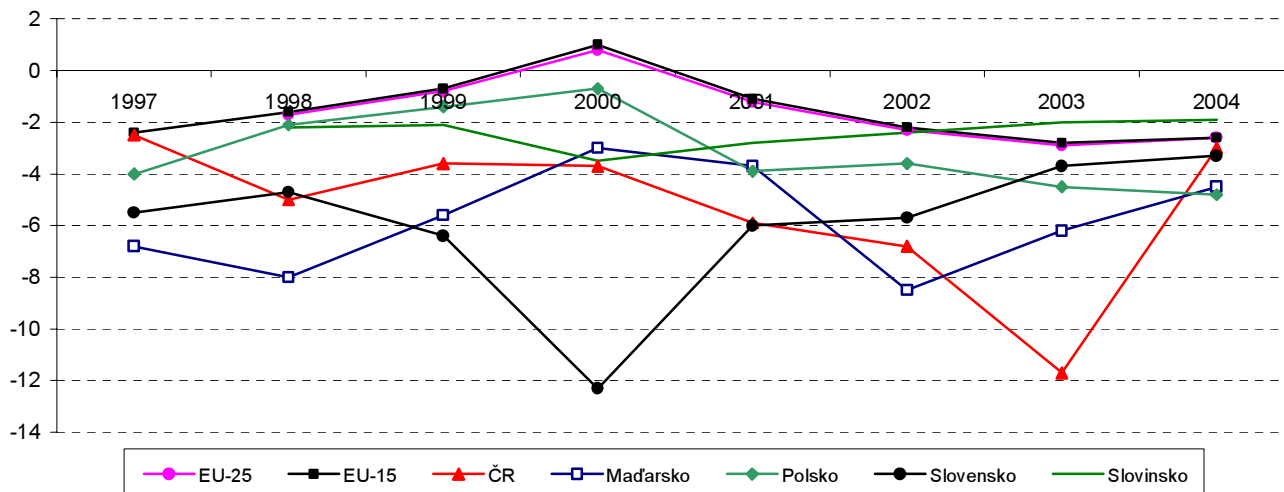
- vliv mělo i to, že nová rozpočtová pravidla umožnila převod nevyčerpaných prostředků do rezervních fondů ve výši 25,8 mld. korun, což vedlo ke zlepšení vládního deficitu. Současně došlo k odpisu nedobytné pohledávky za vysoce zadluženými cizími zeměmi (o odpuštění pohledávky ve výši 18,7 mld. korun se

² Podle „Maastrichtské dohody“ (Protokol při postupu v případě nadměrného schodku) znamená rozpočtový schodek (přebytek) čistou půjčku celého vládního sektoru (ústřední vlády, vlády státu, místní správy a systému sociálního zabezpečení). Primární přebytek znamená rozpočtový deficit/přebytek bez úrokových poplatků (konsolidovaných).

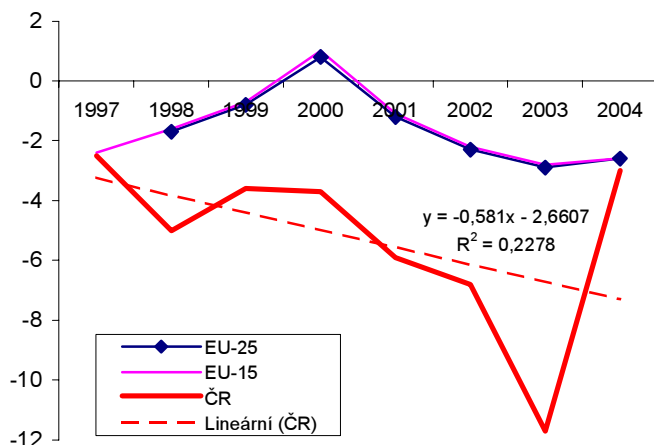
zhoršilo saldo vládního sektoru);

- oproti aktualizovanému Konvergenčnímu programu byla na základě doporučení Eurostatu překlasifikována garance ve prospěch ČNB ve výši 22,5 mld. korun, která byla původně zaznamenána formou kapitálového transferu s plným dopadem na vládní deficit a dluh v roce 2004 - o tuto částku byl proti Konvergenčnímu programu snížen v roce 2004 deficit vládního sektoru, protože tato garance byla následně zařazena do roku 1997, v němž vznikla.

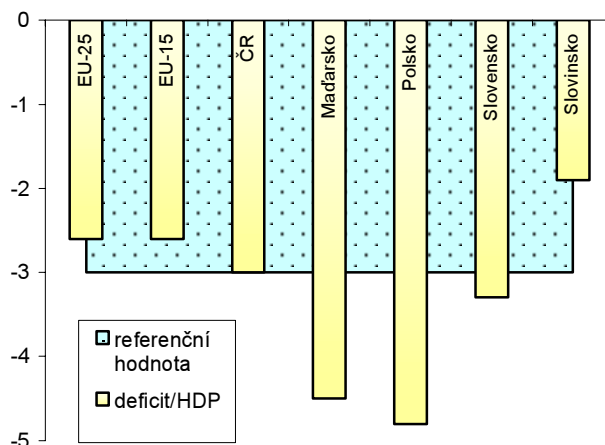
Graf č. 6 Vývoj deficitů veřejných rozpočtů v poměru k HDP u vybraných zemí a EU (1997-2004, v %)

Graf č. 7 Vývoj deficitů veřejných rozpočtů ČR v poměru k HDP (v %)

Graf č. 8 Deficity veřejných rozpočtů v poměru k HDP (vybrané země v roce 2004, v %)

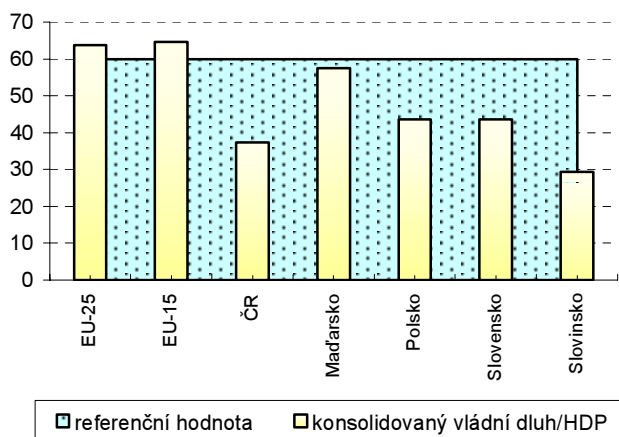
Vládní dluh

• Nízká výchozí úroveň vládního dluhu

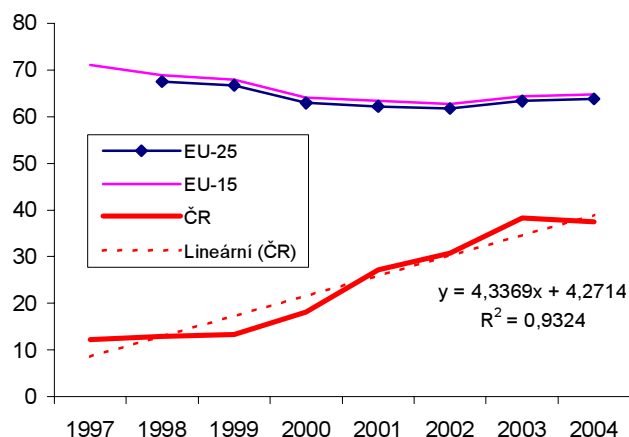
Konsolidovaný vládní dluh³ v poměru k HDP vykazuje Česká republika na úrovni, která nepředstavuje z pohledu plnění konvergenčního kritéria problém. Jeho prudký růst v letech 1999 až 2003 by měl být vystřídán stabilizací, poté co budou konsolidovány rozpočty. K mírnému poklesu podílu vládního dluhu na HDP došlo již v roce 2004.

³ Jde o celkový hrubý dluh sektoru vládních institucí podle ESA 95 v nominální hodnotě ke konci roku po konsolidaci, tedy s výjimkou pasiv odpovídajících finančním aktivům držaných jinými subsektory vlády. Obsahuje cenné papíry jiné než účasti (např. státní pokladniční poukázky, státní dluhopisy) a půjčky (např. úvěry, návratné finanční výpomoci).

Graf č. 9 Konsolidovaný vládní dluh v poměru k HDP v roce 2004 (vybrané země, v %)

Graf č. 10 Vývoj poměru konsolidovaného vládního dluhu k HDP ČR a EU (v %)

- Vládní dluh ČR v poměru k HDP v roce 2004 po pěti letech silného růstu poprvé stagnoval**

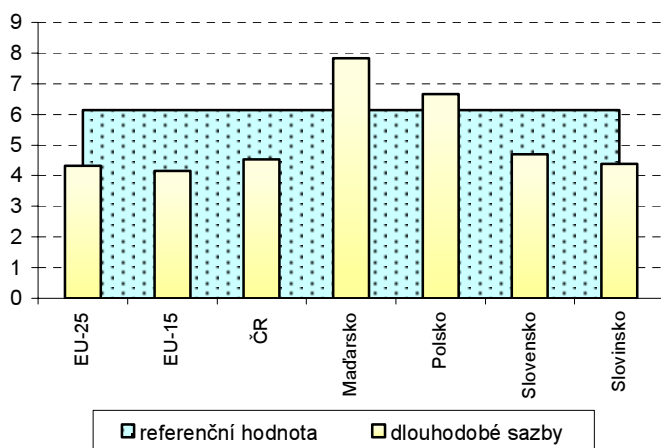
Země EU-25 i EU-15 mají podstatně vyšší poměrný konsolidovaný vládní dluh než střeoevropské přistoupivší země. Vývoj maďarského vládního dluhu sleduje v podstatě vývojovou křivku EU, i když ve srovnání s těmito průměry za unii je nižší. Nachází se však těsně pod limitem Maastrichtské smlouvy a z pohledu jejího plnění je tak nejohroženější ze zemí sledovaných v tomto srovnání. Nejnižší poměrný vládní dluh má Slovinsko, když ještě do roku 2001 to byla Česká republika. Ta také zaznamenala nejprudší růst tohoto poměru až do roku 2003, v roce 2004 došlo k faktické stagnaci díky vývoji deficitu veřejných rozpočtů. Snižovat poměrný vládní dluh se daří od roku 2000 Slovensku.

Kritérium konvergence úrokových sazeb

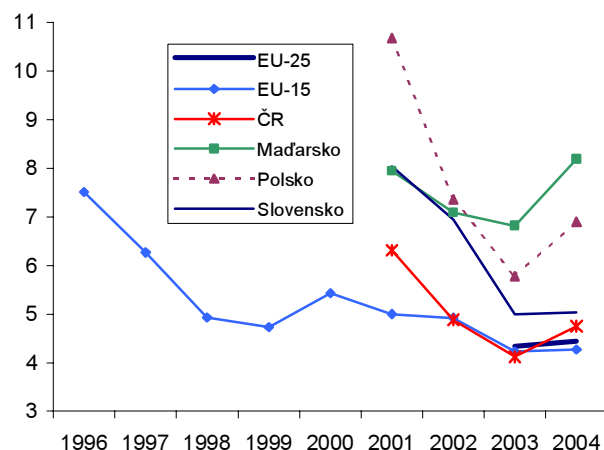
- Z úrovně dlouhodobých úrokových sazeb v zemi lze usoudit na stálost konvergence**

Ke kritériu úrokových sazeb uvádí čl. 121, odst. 1, čtvrtá odrážka Maastrichtské smlouvy, že stálost konvergence dosažené členským státem a jeho účasti v mechanismu Evropského měnového systému se odráží i v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb. To znamená, že během jednoho roku před šetřením nemůže průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba země překračovat o více než 2 p. b. úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Referenční hodnotou jsou úrokové sazby dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů platných v jednotlivých členských státech.

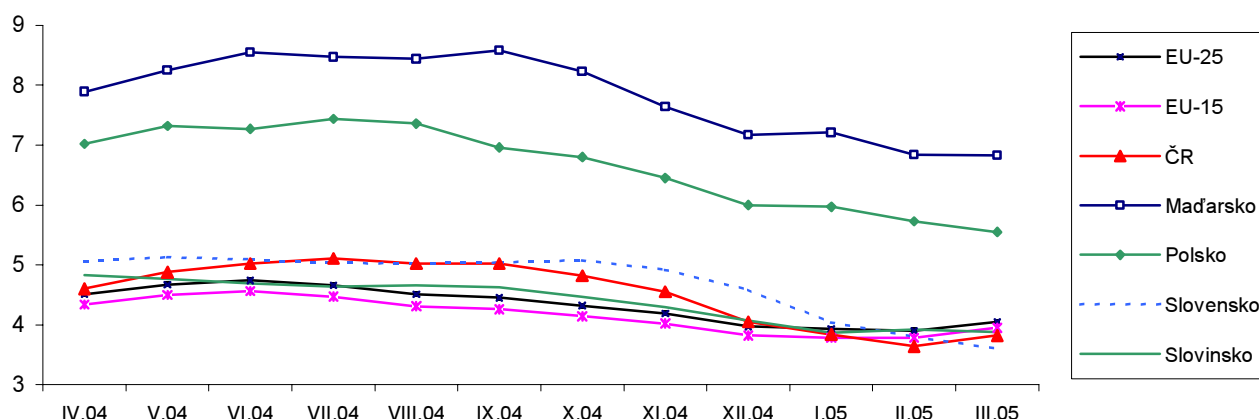
Graf č. 11 Konvergenční kritérium dlouhodobých úrokových sazeb (referenční hodnota 4/04 až 3/05, v %)

Graf č. 12 Vývoj dlouhodobých sazeb – výnosy vládních bondů (roční data, v %)

Graf č. 13 Konvergenční kritérium dlouhodobých úrokových sazeb – vývoj výnosů vládních bondů
(měsíční data, v %)

- Česká republika nemá s konvergencí úrokových sazeb problém i díky své cenové stabilitě**

Průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba v České republice ve výši 4,5 % nepřesahuje v období sledovaném v analýze této kapitoly (duben 2004 až březen 2005) vypočtenou referenční hodnotu podle maastrichtské smlouvy. Toto konvergenční kritérium česká ekonomika plní dostatečně - úroveň těchto úrokových sazeb v ročním vyjádření měla ČR jen nepatrně vyš než je průměr za uskupení EU-25 a EU-15. Jestliže s kritériem konvergence neměla Česká republika ve sledovaném období problém, pak naopak propočty ukazují, že plnění se nedaří Polsku a zejména Maďarsku. V obou zemích ve sledovaném období byly průměrné nominální úrokové sazby vyšší oproti referenční hodnotě.

Regionálně je patrný trvalejší pokles dlouhodobých úrokových sazeb (s tendencí ke stagnaci od konce roku 2004). Nejrychlejší byl v Polsku a Maďarsku. Nicméně výnosy dlouhodobých bondů se v některých zemích s horším stavem rozpočtů kombinovaným s inflačními tlaky začínají zvyšovat. V České republice je však od třetího čtvrtletí 2004 patrné snižování dlouhodobých úrokových sazeb, takže koncem sledovaného období byl diferenciál vůči výnosům bondů v EU dokonce záporný.

Kritérium stability směnných kurzů

- Při absenci centrální parity mechanismu ERM II ilustruje za ČR kurzovou stabilitu odchylka od průměrného devizového kurzu k euru**

Kurzové konvergenční kritérium je jedním z kritérií pro zavedení společné měny euro. Plnění kritéria kurzové stability vyžaduje zapojení do ERM II a zachování kurzové stability. Standardní flukuační pásmo je $\pm 15\%$ proti centrální paritě. Země musí být v systému ERM II nejméně dva roky před přijetím společné měny. Podmínka plnění kurzového kritéria je však přísnější než pouhé udržení ve standardním flukuačním pásmu – země musí udržet svůj devizový kurz v intervalu $\pm 2,25\%$ okolo centrální parity ERM II „bez výrazného napětí“. Tzn. jestliže centrální banka takové země udržuje kurz v tomto rozmezí za pomoci nadměrných intervencí či netržních opatření, kritérium kurzové stability neplní.

ČR dosud není v ERM II, nepodléhá jeho mechanismu a nemůže dodržovat flukuační rozpětí. Pro hodnocení volatility směnného kurzu koruny se ilustrativně používá odchylka od průměrného devizového kurzu k euru (jeho pomocí však nelze hodnotit, jaká je náležitá úroveň devizového kurzu).

- Loni činila největší odchylka od průměrného devizového kurzu CZK/EUR +4,47 %, resp. -4,51 %**

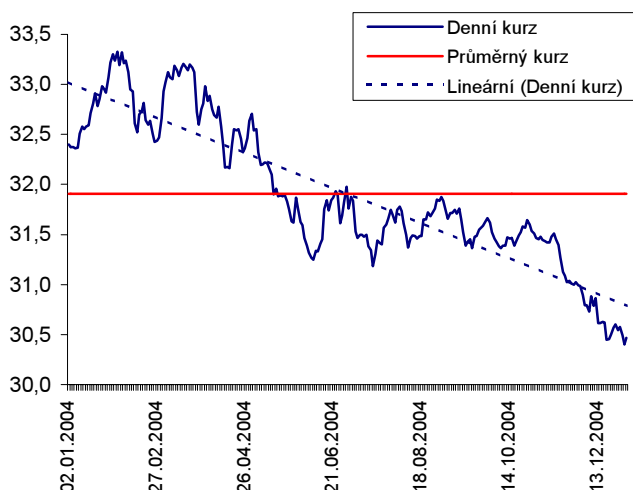
Pro vývoj devizového kurzu koruny k euru byl v roce 2004 charakteristický apreciační trend. Koruna posílila z hodnoty 32,4 CZK/EUR z počátku roku na 30,465 posledního dne roku. Posilování měny pokračovalo až do první březnové dekády, kdy koruna stejně jako jiné měny utrpěla rychlým odchodem investorů z regionu střední Evropy (ještě hlubší korekcí prošel český akciový trh, polský zlotý a maďarský trh dluhopisů).

Nejnižší hodnotu v roce 2004 zaznamenala koruna proti euru počátkem února (33,33 CZK/EUR), nejvyšší koncem prosince (30,465). Tyto hodnoty vybočují z průměrného devizového kurzu roku 2004 o +4,47%, resp. -4,51 %.

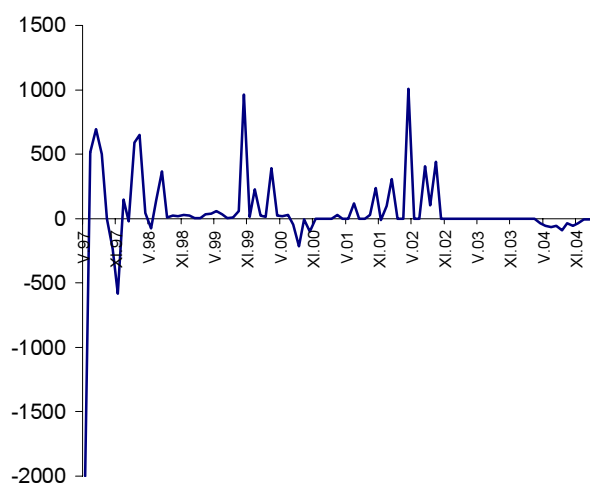
- **ČNB během roku 2004 intervenovala minimálně**

Plnění kurzového kritéria s požadavkem udržení devizového kurzu v užším intervalu proti centrální paritě ERM II „bez výrazného napětí“ souvisí s intervencemi centrální banky. Jak je z grafu č. 15 patrné, devizové obchody ČNB podle uzavřených spotových operací v eurech byly v roce 2003 nulové. V roce 2004 došlo několikrát k nákupu korun, ovšem v minimálních objemech. Pro ilustraci je uveden i vývoj intervencí ve prospěch i proti koruně v období od roku 1997 s dramatickým vývojem v období „měnové krize“.

Graf č. 14 Vývoj denních hodnot kurzu CZK/EUR k průměrnému devizovému kurzu (2004)

Graf č. 15 Devizové obchody ČNB – uzavřené spotové operace (05/97-02/05, v mil. EUR)

3.2. Reálná konvergence

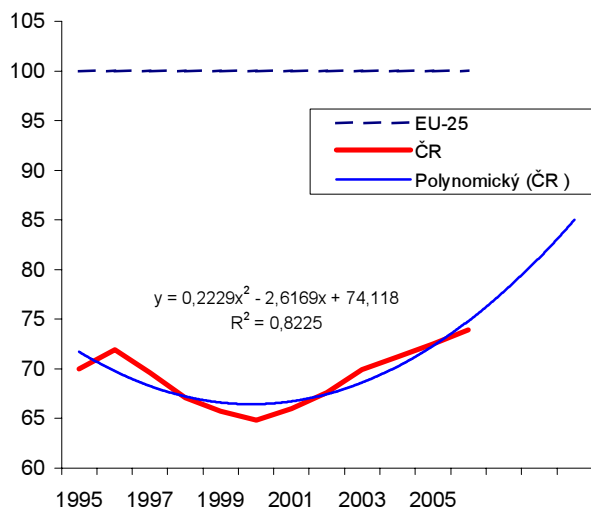
- **V roce 2004 byl v ČR podle odhadu Eurostatu HDP na obyvatele na úrovni 71,2 % průměru EU-25**

Přibližování ČR úrovni EU v indikátoru HDP na obyvatele nepřináší v období 1995 až 2004 příliš přesvědčivé výsledky. Jestliže v roce 1995 byl podle odhadu Eurostatu na úrovni 70 %, pak v roce 2004 na 71,2 % průměru EU-25 - za rok 2003 byla úroveň HDP na hlavu 69,9 %, což bylo dokonce méně než v roce 1995. Přitom právě v tomto výchozím roce měla ČR nejvyšší hodnotu HDP na obyvatele ze všech přistoupičských zemí střední a východní Evropy. O dva roky později (1997) předstihlo Českou republiku Slovinsko. Přestože konvergenční tempo je od roku 2001 u obou zemí zhruba stejné, úroveň slovinského HDP na obyvatele proti EU-25 je stále vyšší než u ČR, která doplatila na jeho klesající trend mezi léty 1996 až 2000.

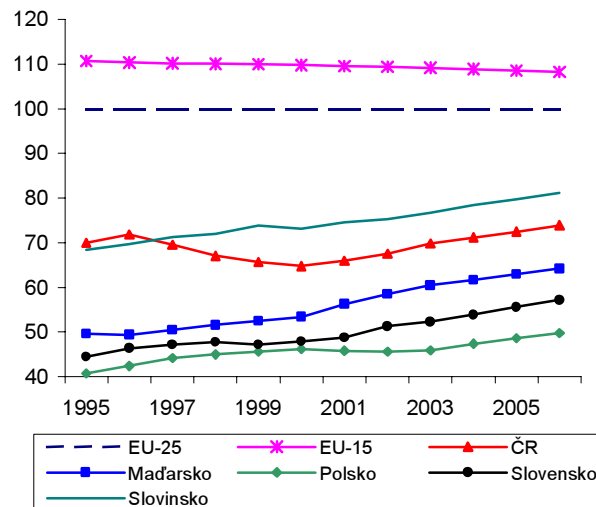
- **Nejrychleji konvergovalo Maďarsko, nejpomaleji ČR**

V roce 2004 proti roku 1995 byl poměr HDP na obyvatele Maďarska vyšší ve srovnání s průměrem EU-25 o 24,4 p. b. a Slovenska o 21,1 p. b. Tyto dvě země se tedy přibližovaly průměrné úrovni nejrychleji. Jejich výchozí úroveň však byla nízká – u Maďarska 49,6 % a u Slovenska dokonce jen 44,5 % průměru EU-25. Nižší poměrný HDP na obyvatele mělo v roce 1995 pouze Polsko (40,7 %), přičemž tato úroveň stoupla v roce 2004 o 16,5 p. b. Slovinsko zvýšilo za tu dobu tento indikátor o 14,8 % p. b. Nejnižší tempo reálné konvergence měřené poměrem HDP na obyvatele k evropskému průměru tak měla v letech 1995 až 2004 Česká republika (1,2 p. b.).

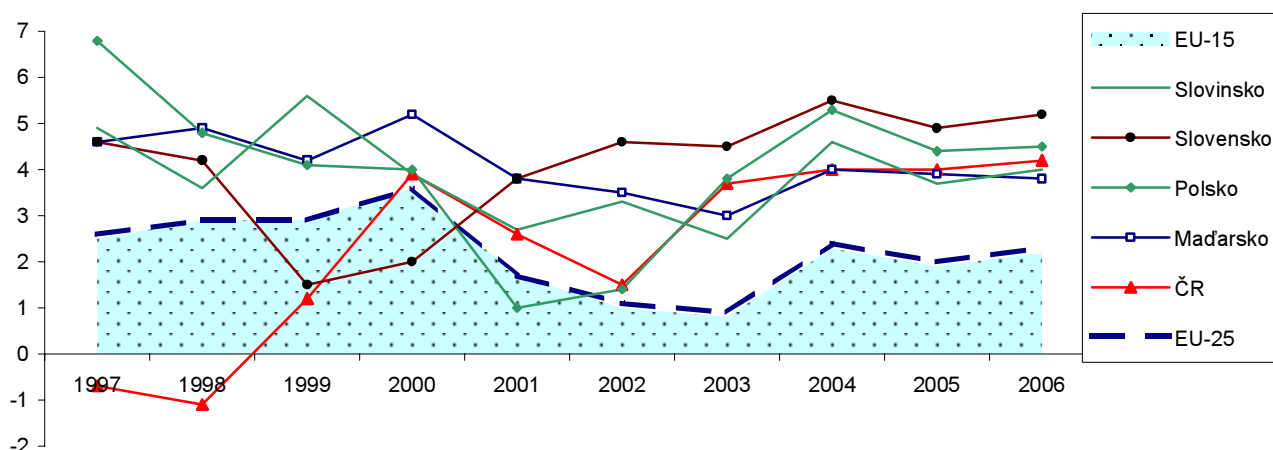
Graf č. 16 HDP na obyvatele v ČR podle PPS
(EU-25=100, 2005 a 2006 odhad Eurostat, dále regresní analýza)

Graf č. 17 HDP na obyvatele v PPS
(EU-25=100, vybrané země, 2005 a 2006 odhad Eurostat)

Graf č. 18 Meziroční změny HDP vybraných zemí ve stálých cenách (2005 a 2006 odhad Eurostat, v %)

Komparativní cenová úroveň

- Cenová hladina v ČR byla v roce 2003 na úrovni 55,2 % průměru EU-15**

Porovnání úrovně cenových hladin⁴ ukazuje, že Česká republika dosahovala v roce 2003 pouze 55,2 % průměru zemí EU-25. Ovšem v roce 1995 činila tato úroveň podle odhadu Eurostatu 41,2. Ukazuje to tedy na poměrně značnou rychlost přibližování cenových hladin, oproti například Slovinsku. To je, měřeno tímto indikátorem, dražší zemí ve srovnání s Českou republikou, ovšem cenová konvergence tam v podstatě neprobíhá, srovnáme-li úroveň cenové hladiny v roce 2003 (77,1 % průměru EU-25) a v roce 1995 (77,1 %). Třebaže v prvním a v posledním roce uvedeného období se úroveň hladiny cen ve Slovinsku ve srovnání s průměrem EU-25 nezměnila, během celého období zaznamenávaly ceny naopak v průměru pokles (konvergovaly tedy záporně).

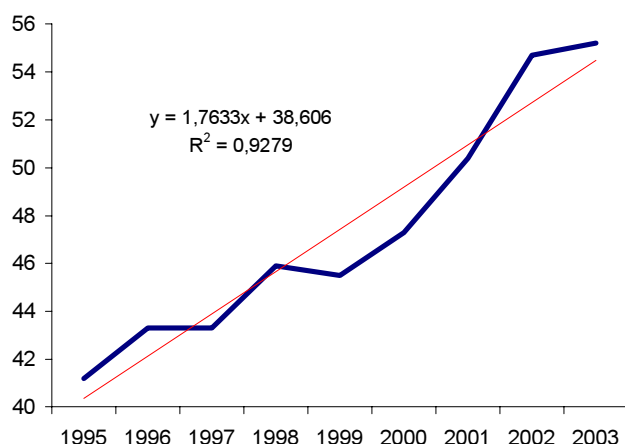
⁴ Srovnatelná cenová hladina výdajů domácností na konečnou spotřebu je poměr mezi paritou kupní síly a tržním směnným kurzem pro každou zemi. Parity kupní síly jsou přepočítací kurzy, jimiž se převádějí ekonomické indikátory vyjádřené v národních měnách na „měnu“ nazývanou Purchasing Power Standard (PPS), která vyrovnává kupní sílu rozdílných národních měn a dovoluje tedy smysluplné porovnávání. Hodnota indexu komparativní cenové hladiny oproti průměru EU (EU-25 = 100), která je vyšší než 100, udává, že země je proti průměru EU dražší, index nižší než 100 ukazuje, že je levnější. Eurostat uvádí cenovou hladinu konečné spotřeby domácností včetně nepřímých daní.

- **Vyšší relativní cenovou hladinu v porovnání s ČR má Maďarsko, výrazně vyšší pak Slovinsko – to však v podstatě nekonverguje**

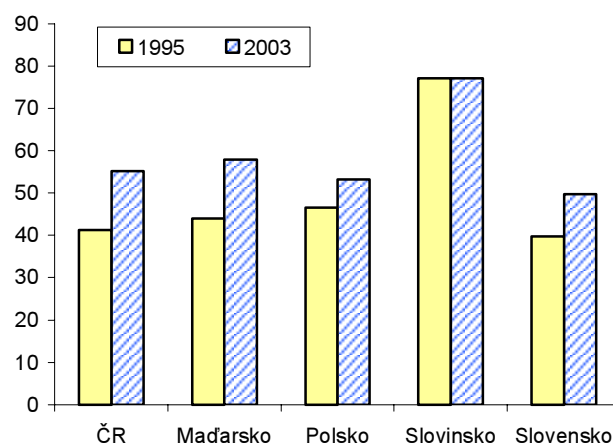
Porovnání vývoje cenových hladin u České republiky ukazuje, že podle regresní analýzy dochází k rychlejšímu přibližování od roku 2002 (za pouhé dva roky došlo ke zvýšení relativní cenové úrovně o téměř 5 p. b.), naopak v období 1998-2001 byla konvergence pomalejší (ke zvýšení relativní cenové hladiny o necelých 5 p. b. došlo v průběhu čtyř let).

Z porovnání vývoje středoevropských zemí vyplývá, že k nejrychlejšímu přibližování cenových hladin dochází v České republice a Maďarsku. Obě země zvýšily za období 1995 až 2003 relativní úroveň cenových hladin proti průměru zemí EU-25 o 14 p. b. Na Slovensku vzrostla relativní cenová hladina o 10 p. b. Přestože v Polsku byla ještě v roce 2001 cenová hladina v relativním vyjádření vyšší než v ČR či Maďarsku, od té doby dochází k jejímu snižování a konvergence je tedy záporná. Slovinsko, kde bylo dlouhodobě nejdražší ze sledovaných zemí, nečinilo v konvergenci cenových hladin v uvedeném období žádný pokrok.

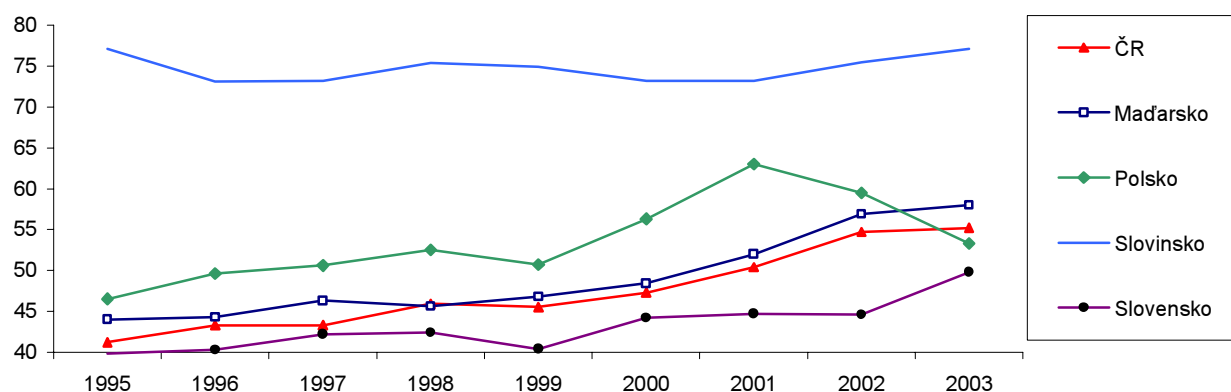
Graf č. 19 Komparativní cenová úroveň v ČR
(EU-25=100, 1995 až 2003)

Graf č. 20 Přibližování cenových hladin
(roky 1995 a 2003, EU-25=100)

Graf č. 21 Rychlost sbližování relativních cenových hladin – vybrané země (EU-25=100)

Produktivita

- **Produktivita na zaměstnance v relativním vyjádření rostla v ČR nejpomaleji z porovnávaných zemí**

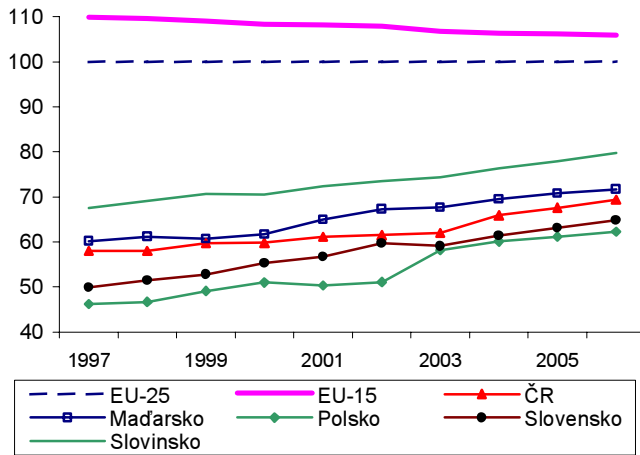
Produktivita práce na zaměstnance⁵ v ČR dosahovala v roce 1997 zhruba 58 % průměrné úrovně v EU-25. Do roku 2004 se tento poměr zvýšil o 7,9 p. b. Šlo o nejslabší relativní růst ve srovnání s novými středoevropskými zeměmi unie, protože v Polsku stoupla za období 1997 až 2004 produktivita práce na zaměstnance o 13,9 p. b., na Slovensku o 11,5 p. b. a v Maďarsku o 9,3 p. b. Slovinsko zaznamenalo růst o 8,7 p. b. Ve starých členských zemích EU docházelo v uvedeném období k postupnému poklesu relativní úrovně produktivity na zaměstnance vztahenou k průměru EU-25, v úhrnu o 3,5 p. b.

I přes nejslabší dynamiku přibližování je pozice ČR v relativní úrovni produktivity na zaměstnance i hodinové produktivity zhruba na průměrné úrovni z výše zmíněných

⁵ Měřeno jako HDP v paritě kupní síly na zaměstnanou osobu.

zemí. Za značným rozdílem v úrovních produktivity těchto zemí ve srovnání s EU-15 stojí stále především struktura jejich ekonomik. Její další změny jsou také zřejmě největším potenciálem reálné konvergence v této oblasti.

Graf č. 22 Produktivita na pracovníka
- HDP v PPS na zaměstnanou osobu
v poměru k EU-25 (EU-25=100)

Graf č. 23 Hodinová produktivita práce
- HDP v PPS na odpracovanou hod.
v poměru k EU-15 (EU-15=100)

